

Kohanimed:

- **Kohanimed kirjutatakse läbiva suurtähega**, välja arvatud liigisõna (meri, jõgi, mägi, linn, tänav, väljak, jalg [s.o tänav mäejalal], kaar (kaarjas tänav või tee) jt).
Nt riigid, maakonnad, linnad, külad, väikekohad, maastikuesemed (ka loodusvormid), maad, paikkonnad, alad ilmakaare järgi, maailmajaod ja mandrid, ehitised, ruumid.
- Märkus 1. Liigisõna **kujundlikku sünonüümi** ei loeta liigisõnaks: Suur Kätel, Aadama Sild, Kära Varuv.
- Märkus 2. Nagu taevakehade nimesid üldse, nii kirjutatakse suure algustähega ka **tähtkujusid ja sodiaagimärke**: Kaljukits, Veevalaja, Käiad, Jäär, Sõnn, K üksikud, lahk, Lõvi, Neitsi, Kaalud, Skorpion, Ambur. Nt Mati on sündinud Käiade märgi all, Jüri on Skorpion. Marija Kadri on Kaksikitd.
- Kohtade **ümberütlevad nimetused** kirjutatakse väikese algustähega: püramiidide maa (Egiptus), tõusva päikese maa (Jaapan)
- **Ülekantud** tähenduses mingi nähtuse, sündmuse vm tüübi iseloomustamiseks kasutatav kohanimi kirjutatakse **suure algustähega**: Arvan, et *Ameerikaid* enam ei avastata. See talu on olnud minu *Vargamäe*.
- Kohanime **täpsustav täiendosa** kirjutatakse **suure algustähega** ning ta liitub põhisõnaga sidekriipsu abil: Ees-Aasia, Taga-Kaukaasia, Kesk-Euroopa, Ülem-Sileesia, Vana-Vändra, Uus-Lõuna-Wales.
- Märkus. Paar nime kirjutatakse sidekriipsuta: Suurbritannia, Valgevene, Kui täiendosa käändub, kirjutatakse ta lahku: Suur Munamägi, Väike Tütarsaar.
- Kohanime **juhuslik täiend säilitab** oma algustähe ja kirjutatakse nimest lahku: mineviku Eesti, tuleviku Jaapan, kultuuri Moskva, laulupeo Tallinn, muusika Praha, tööstuse Tartu, spordi Sydney, lava Vargamäe, Nikolai Venemaa, Periklese Ateena.
- Kohanimi kirjutatakse **suure algustähega ka kohanimelise täiendiga** ühendites: Eesti riigilipp, Karksi murrak, Tartu murre. Pühalepa tanu, Kunda lade, La Tene 'i kultuur, Saaremaa dolomiit.
- **Kohanimi kirjutatakse erandlikult** väikese algustähega (nagu käändumatu omadussõna katoliku kirik, romaani stiil, slaavi hõimud, ugri keeled) järgmistes ühendites:
 - 1) taime- ja loomanimetused: rakvere raibe, saaremaa robirohi, jaapani seeder, damaskuse roos, siberi orav, koloraado mardikas, pepsi siig;
 - 2) loomatõunimetused: tori hobune, ungari meriino, here fordi veis, jorkširi siga, põhjakaukaasia pronkskalkun;
 - 3) keelenimetused: eesti, hispaania, jaava, ruanda keel;
 - 4) rahva- ja hõimunimetused: läti rahvas, paapua hõimud.
- Märkus 1. Rahvaskuuluvuse märkimiseks võib kohanime omastava käände väikese tähega kirjutada ka mõnedes muudes ühendites: eesti kirjandus, kodueesti kunstnik, väliseesti laulja, läti rahvalaulud, jaapani kunst, vene ballett, araabia maad.
- Märkus 3. Erandite 1) ja 2) rühm näitavad botaanikas, zooloogias ja loomakasvatuses kujunenud väikesetähelist tava, kuid üldkeeles ei ole viga kasutada suurt algustähte.
- Märkus 4. Keelerühmituste (hõimkondade, keelkondade keelerühmade) nimetustes on soovitatav säilitada kohanimede harilik kujutusviis, nt Adamaoua-Ouhangui keeled, Altai keelkond, Filipiini keeled.

Asutused:

- Nimi kirjutatakse **läbiva suurtähega**. Teda võib eraldada jutumärkidega, aga mitte siis. kui nimi on juba mingil muul viisil esile tõstetud (eraldi real, teise kirjaga).
- Nt Eesti Kontsert, aktsiaselts Eesti Raudtee ~ AS Eesti Raudtee, aktsiaselts Saarte Liinid ~ AS Saarte Liinid, Värska laulukoor Leiko, Hansapank, Krahvi baar, Suure Tõllu kauplus.
- Kontekstist olenevalt võib mõnikord tekkida vajadus markeerida nime **jutumärkidega**, seda eriti sekundaarnimede puhul: „Lembitu" talvejope (isikunimi ettevõtte nimena), otsime teda „Virust" ja „Kunglast" (maakonnanimi ja pseudomütoloogiline maanimi hotellinimedena).
- Tüübinimetus kirjutatakse tavakasutuses **väikese algustähega**. Väikese algustähega võib kirjutada nimetuses kõik need osad, mis ei ole otseselt nimed (isiku-, koha-, ettevõtetnimed).
Nt riigikohus, riigikontroll, statistikaamet, siseministerium, Tartu linnavalitsus. Põlva maavalitsus.
- Asutuse, ettevõtte, organisatsiooni või ühenduse registreeritud täisnimetuses võib selle **ametlikkuse näitamiseks** kasutada **läbivat suurtähte**.
- Nt Riigikohus, Riigikontroll, Statistikaamet, Riigi Tööinspeksioon, Siseministerium, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Kristlik Kirik, Eesti Üliõpilaste Selts, Ingerisoomlaste Liit, Tartu Linnavalitsus.
- **Alati on väiketäheline** üksi konteksti jääv **tüübinimetus**: vallavalitsus, tarbijate ühistu, raudteejaam, postkontor, gümnaasium, selts, liit, erakond, aktsiaselts, advokaadibüroo.

- Läbiva suurtähena on ametlik nimetus Vabariigi Valitsus, tavakasutuses vabariigi valitsus, Eesti valitsus, valitsus.
- **Allüksuste või allühenduste** nimetused kirjutatakse **väikese algustähena**.
Nt Tartu ülikooli (~ Ülikooli) filosoofiateaduskond.

Riigid, osariigid:

- Riiki ja osariiki võib nimetada nagu **asutust või nagu maad**. Esimesel juhul kirjutatakse liigisõna suure algustähena, teisel juhul väikesega või jäetakse ara (vt kohad: territooriumi haldusüksused).
- Riigid (ja riikide ühendused): Saksamaa Liitvabariik. Euroopa Liit, Ameerika Ühendriigid. Soome Vabariik, Taani Kuningriik, Luksemburgi Suurhertsogiriik. Austraalia Liit, Kesk-Aafrika Vabariik.
- või: Belgia kuningriik, Andorra riik, Monaco vürstiriik, Läti vabariik, Saksamaa, Jamaica.

Isikud, olendid:

- Isikute ja muude olendite (ka kujuteldavate) nimed kirjutatakse **läbiva suurtähena**, **isikud**: Juhan, Tiit-Rein Kivi, Charles Darwin.
loomad: Muri, Krants, Miisu, Punik, Müra, Mustu;
müütilised olendid: Vanapagan, Vanemuine, Mars, Venus, Herakles, Perun;
personifikaadid: Saatus, Surm, Kivist Külaline, Suur Tundmatu, Külm Mõistus, Karu, Rebane.
- Isikute **ümberütlevad nimetused** kirjutatakse **väikese algustähena**, suurtähelised on üksnes neis sisalduvad teised nimed: ajaloo isa (Herodotos), Emajõe ööbik (Koidula)
- mõnda hüüdnimestunud nimetust võib ka läbiva suurtähena kirjutada: Koidulaulik, Igavene Juut.
- **Ülekantud tähenduses** mingi isikutüübi iseloomustamiseks kasutatav isikunimi kirjutatakse **suure algustähena**: Rockefellerid ja Fordid, Andresed ja Pearud, d 'Artagnanid, uus Jaan Talts.
- Üksikud seesugused isikunimed on üldnimestunud, nt kiusling, tartüff, frits, mats.
- **Loodusnähtusele** ülekantud isikunimi kirjutatakse isikunimede reegli järgi: orkaan Camille.
- Isikunime **täpsustav täiendosa** kirjutatakse **suure algustähena** ning ta liitub põhisõnaga sidekriipsu abil: Kaval-Ants, Räpsi-Rein, Kniks-Mariihen, Pläralära-Leenu, Pime-Kaarli.
- Isikunime **juhulik täiend säilitab oma algustähe** ja kirjutatakse nimest lahku: keele Veski, matemaatika Kull, proosa Kangro ja luule Kangro, lava Pearu, balleti Toots, Pinna Napoleon.
- Isikunimi kirjutatakse **suure algustähena** ka **isikunimelise täiendiga ühendites**: Euleri teoreem, Avogadro arv, Volta element, Botkini tõbi, Corti elund, Berthollet' sool, Engelmanni kuusk.
- Isikunimi kirjutatakse **erandlikult väikese algustähena usundinimetustes**, nt luteri usk.

Perioodikaväljaanded:

- **Perioodikaväljaannete nimed** kirjutatakse **läbiva suurtähena**:
ajalehed Rahva Hääli, Oma Saar, Eesti Ekspress, Õpetajate Leht, Pärnu Postimees,
ajakirjad Keel ja Kirjandus, Eesti Loodus, Teater. Muusika. Kino., Eesti Arst, Elu Pilt,
muud perioodikaväljaanded: Eesti Kaubamärgid, Loomingu Raamatukogu. Eesti Päevalehe majanduslisa Arileht. õpilasalmanahh Oma Sulega.
- Ladina tähestikuga keeltest võetud nimede **algustäheortograafiat ei muudeta**, teistest tähestikest transkribeerimisel kohaldatakse oma reeglit: Helsingin Sanomat, Lietuvos rytas.
- Osa väljaandeid nimetatakse väljaandja ja trükiseliigi järgi ning neil ei ole nime: Emakeele Seltsi aastaraamat, Eesti Geograafia Seltsi aastaraamat, Tartu Tähetorni kalender, Praha Ülikooli toimetised.

Teosed, dokumendid, sarjad, rubriigid:

- Teose-, dokumendi-, sarja- ja rubriigipealkirjad kujutatakse **jutumärkides esisuurtähena**.
Nt **ilu- ja tarbekirjandusteosed**: luuletus „Ma lillesideme võtaks“, „Tõe ja õiguse“ V osa,
õigusaktid jm dokumendid: „Haldusõiguserikkumiste seadustik“, „Autoriõiguse seadus“, määrus „Riiklike sotsiaaltoetuste maksmise tingimuste ja korra kehtestamine“, „Liikluseeskiri“
filmid: „Viimne reliikvia“, „Suurlinna tuled“, „Linnutee tuuled“, „Tavaline rästik“
muusika- ja koreograafiateosed: ballett „Luikede järv“, ooper „Reigi õpetaja“
kujutava ja tarbekunsti teosed: skulptuur „Äreval ootel“, maal „Tütarlaps allikal“
fotod: „Ohutusse kohta“, „Vanad külad“, „Sügisel pargis“ II:
saated: „Meil on kümme kärmet sõrme“, Ita Everi show „Igihaljas vaatamäng“
sarjad, rubriigid: fotosari „Eesti tüübid“, kontserdisari „XX sajandi heliloojad“
mängud: „Pall püüdjale“, „Jänes põõsas“, „Kull ja kanad“.
- **Puhtakujulisi nimetusi** ei tarvitse jutumärkidesse panna ega suurtähena alustada: 1994. aasta

teatmikkalender, autoriõiguse seadus, keeleseadus, liikluseeskiri, Schuberti duett viiulile ja klaverile A-duur, Tšaikovski orkestrisüit, Eduard Vilde kogutud teosed.

Ajaloosündmused:

- Ajaloosündmuse nimetatakse enamasti üldnimeliselt. Nimetuse püsikindluse näitamiseks kasutatakse **esisuurtähte**: Veebruarirevolutsioon, Jüriöö ülestõus, 4. mai liikumine, Tartu rahu.
- Ajaloosündmuste **nimed** kirjutatakse **lähiva suurtähena**, liigisõna väikesega: Verine Pühapäev, Punane Reede, Suur Pauk (kosmoloogias), Jäälahing, Vabadussõda, Lahesõda, Jätкусõda.

Autasud:

- **Autasusid** nimetatakse enamasti üldnimeliselt ja kirjutatakse **väikese algustähena** (v.a neis nimetustes sisalduvad muud nimed). Nt Nobeli rahuauhind, Friedebert Tuglase novelliauhind.
- **Autasunimed** kirjutatakse **lähiva suurtähena**, liigisõna (orden, medal, teenetemärk, auhind, preemia, karikas jms) ja järgumärke väikesega: Eesti Taassünni auhind, Riigivapi teenetemärk.

Üritused:

- **Üritusi** nimetatakse enamasti üldnimeliselt ja kirjutatakse **väikese algustähena** (v.a neis nimetustes sisalduvad muud nimed). Nt rahvatantsupidu, kinnivõistlused, bioloogiaolümpiaad, sümfooniakontsert, XV olümpiamängud, XII üldlaulupidu, IV sisekergejõustiku MM-võistlused.
- **Üritusenimed** kirjutatakse **lähiva suurtähena**, v.a liigisõna (festival, turniir, võistlus, konverents, sümposium, näitus jm), **pealkirjalaadsed jutumärkides esisuurtähena**. Nt Lumefestival, Suhkruturniir, Rahumaraton, konverents „Balti riigid Euroopa koostöös“.

Taimesordid:

- **Taimede sordinimed** kirjutatakse mitteerialases tarvituses (ilukirjandus, ajalehed jm) **jutumärkides esisuurtähena**: kartul, Jõgeva piklik, kaer „Agu“, õunasort „Liivi kuldrenett“
- **Erialakokkuleppe kohaselt** kasutatakse erialakirjanduses jutumärkide asemel **ülakomasid**.
- Teistest keeltest võetud sordinimede algustäheortograafiat **ei muudeta**: siniliilia 'Spring Beauty'
- **Ilukirjanduses** on tavalisemate sortide puhul, eriti viljapuu, vilja vms tähenduses võimalik **väikese algustähena ilma jutumärkideta** tarvituse: nahistas suisleppi süüa, istus aeda vana kuldreneti alla.

Kaubad:

- Kaubanimed kirjutatakse **lähiva suurtähena, liigisõna väikesega**: Vikerkaare kommid, Viljaveski leib, Vanapoisi sai. Ammapäts (sai), Veskimees (teraleib), Lossivein 27, Kolme Koka kook.
- Registreeritud kaubamärke kirjutatakse sel kujul, nagu nad on registreeritud.
- Kõigil kaupadel ei ole nimesid. Koostisainet, valmistusviisi, kuju, otstarvet vms näitavad sõnad ei ole kaubanimed ning neid kirjutatakse nagu üldsõnu: kaeraküpsised, sidrunijook, soolapulgad
- **Koha- ja isikunimi** kirjutatakse kaubanimetuses **suure tähena** oma harilikul kujul: Brie juust, Toolse leib, Viini sai. Saku õlu, Costa Rica kohv. Vene sinep, Türgi diivan, Soome kelk.

Sõidukid:

- Üksiksõidukite nimed kirjutatakse **lähiva suurtähena**, liigisõna väikesega: laev Tormide Rand, mootorpaadid Lendav Hollandlane ja Onu lilli, purjekas Köhn Venda.
- Neid nimesid võib eraldada ka jutumärkidega.

Nimed ei ole ja kirjutatakse väikese algustähena:

- **Kuude, nädalapäevade, tähtpäevade, pühade nimetused, idamaa kalendri aastanimetused** Nt veebruar, mai lehekuu, neljapäev, pühapäev, emadepäev, rahvusvaheline üliõpilaste päev.
- **Ametinimetused, auastmed, aunimetused, teaduskraadid** Nt minister, rektor, kolonelleitnant, kindral, admiral, professor, audoktor, filosoofiadoktor, magister, rahvusvaheline meister, riigikontrolör, välisminister. Eesti Panga president. Tartu ülikooli rektor. Suurt algustähte ei ole tarvis kasutada ka kirjalikul pöördumisel nende poole (nt Austatud härra minister!).
- Põhiseaduse kohaselt on Vabariigi President käsitatav asutuse ehk institutsioonina ja seda kirjakuju tuleks kasutada juriidilistes ja ametlikes tekstides. Tavakasutuses on aga sobiv tarvitada väiketähte nagu ametinimetuste kirjutamisel: president ~ riigi president -vabariigi president.
- Erilist austust väljendab mõnede tiitlite **ülimussuurtäht** (maiuscula maiestatis): Tema Pühadus XIV dalai-laama. Nende Majesteetid Rootsi kuningas Carl XVI Gustaf ja kuninganna Silvia.